

emigratie de immigratie heeft overtroffen ²⁴). In de 70-er en 80-er jaren echter (de tijd der grote droogmakerijen) was er een nogal aanzienlijke immigratie, zodat het désastreuze sterfteoverschot van die tijd mede hierdoor zal zijn gecompenseerd.

Verrassend is, dat in vroegere eeuwen, en nog wel in een plattelandsambacht, de migratiebeweging zo groot is geweest. Uit 1804 hebben we een Bevolkingslijst over, waarop de geboorteplaatsen van de gehele volwassen bevolking voorkomen ²⁵): slechts een derde deel was binnen het ambacht geboren en twee derde deel was van elders ingekomen. We zouden eerder verwacht hebben, dat in 1804, nadat 70 jaar lang de bevolking geleidelijk achteruitgelopen was, weinig inkomelingen zouden zijn geweest onder de overgeblevenen.

Onderlinge migratie had vooral plaats tussen Hillegersberg en de naburige plattelandsambachten in Schieland en Delfland ²⁶). Uit Zevenhuizen en Bleiswijk kwamen aanvankelijk velen zich vestigen te Hillegersberg. Ook van verder weg, van uit Zoetermeer-

54. GRAFIEK Vb. Gemiddelde sterfte der volwassenen in de verschillende maanden van het jaar, 1751-1800. In de curve is duidelijk waarneembaar de invloed der désastreuze jaren 1779-1781, waarin vooral vele volwassenen bezweken zijn aan de najaarskoorts. Een stippellijn geeft de gemiddelde sterfte aan over de zelfde 50 jaar, met uitzondering van de jaren 1779-1781. In juni en juli was ook nu nog de gemiddelde sterfte het laagst; in september was de sterftekans het grootst. In het voorjaar was er een regelmatige daling, in tegenstelling met de voorafgaande 50 jaar.